

वातावरण

Green House Effect

- Green House Effect को अवधारणा ल्याउने वैज्ञानिक – वेरिन जिन फेरियर (सन १९२६, France)
- वातावरणमा Green House Effect भएको तथ्य पत्ता लगाउने वैज्ञानिक – आर्थिनस (सन १९८६, स्वीडेन)

Chloro fluoro Carbon (CFC)

- पत्ता लगाउने व्यक्ति – डा. थोमस मिज
- पत्ता लगाएको मिति – सन १९३०

IUCN (International Union for Conservation of Nature)

- स्थापन – सन १९४८
- नेपाल सदस्य भएको मिति – सन १९७३
- IUCN Red List –
 - Headquarters: United Kingdom
 - Formation: 1964 AD
- नेपालका कति ओटा सरिसृप प्रजातिलाई IUCN ले रेड लिस्टमा राखेको छ ? - १५

The International Union for Conservation of Nature is an international organization working in the field of nature conservation and sustainable use of natural resources. It is involved in data gathering and analysis,

Founded	5 October 1948; 73 years ago <u>Fontainebleau, France</u>
Focus	<u>Nature conservation</u> , <u>biodiversity</u>
Headquarters	<u>Gland, Switzerland</u>
Motto:	United for Life and Livelihoods
Founder	<u>Julian Huxley</u> , the first Director General of UNESCO, took the initiative to set up IUCN.
Key people	<u>Bruno Oberle</u> (Director General)
Formerly called	<u>Razan Al Mubarak</u> (President)
Subsidiary	International Union for the Protection of Nature <u>World Commission on Protected Area</u>

UNEP (United Nations Environment Programme)

- Headquarters location: Nairobi, Kenya
- Founded: June 5, 1972, Nairobi, Kenya
- Head: Inger Andersen

- **Abbreviation:** UN Environment; UNEP
- **Parent organization:** United Nations

World Wide Fund for Nature(WWF)

- **Founded:** April 29, 1961, [Morges, Switzerland](#)
- **Headquarters:** [Gland, Switzerland](#)
- **Director:** Marco Lambertini (Director General)
- **President** - Pavan Sukhdev
- **Founders:** Prince Philip, Duke of Edinburgh, MORE
- **Awards:** MTV Australia Good Karma Award, Peabody Award
- **Subsidiaries:** International Gorilla Conservation Programme, WWF Hong Kong, World Wildlife Fund, Inc.
- **Nominations:** MTV Australia Good Karma Award
- **CARTER ROBERTS** is president and CEO of World Wildlife Fund in the United States.
- **The giant panda** is the featured animal on the logo for World Wildlife Fund
- नारा/आदर्श वाक्य – For a Long Planet

Green peace

- **Founded:** 1971 A.D, [Vancouver, Canada](#)
- **Headquarters:** [Amsterdam, Netherlands](#)

International Centre for Integrated Mountain Development(ICIMOD)

Formation	5 December 1983
Headquarters	Lalitpur, Nepal
Membership	8 member countries (Afganistan,Pakistan,India,Nepal,Bangladesh, Bhutan,China,Myanmar)
Director General	Dr Pema Gyamtsho

दिगो विकासको लागि ICIMOD ले संचालन गरेको कार्यक्रम : **Nepal Net**

ICIMOD को सदस्य रहेको ASEAN राष्ट्र - म्यानमार

Earth Summit (पृथ्वी सम्मेलन)

- The **United Nations Conference on Environment and Development (UNCED)**, also known as the **Rio de Janeiro Earth Summit**, the **Rio Summit**, the **Rio Conference**, and the **Earth Summit** this was a major **United Nations conference held in Rio de Janeiro from June 3 to June 14, 1992.**
- पहिलो सम्मेलन - **सन् 1992 June 3-14 सम्म ब्राजिलको रियो द जेनेरियो** (source:UNO)
- **Earth Summit** सम्मेलनले पारित गरेका मुख्य प्रस्तावनाहरु

- ✓ biodiversity
- ✓ agenda 21
- ✓ climate change
- ✓ forest principle

➤ **Earth Summit 2022** will be held at **the University of Manchester**.

एजेन्डा - २१

- ब्राजिलको राजधानी रियो दि जेनेरियोमा सन् १९९२ जुनमा भएको सयुक्त राष्ट्र संधि वातावरण तथा विकास सम्मेलन वा पृथ्वी सम्मेलन(Earth Summit) मा वातावरण संरक्षणका लागि राष्ट्रहरूले गर्नु पर्ने कार्यहरूको सूची नै एजेन्डा – २१ हो ।
- **एजेन्डा 21** मा हस्ताक्षर गर्ने कुल राष्ट्र - 179
- पहिलो राष्ट्र – चीन (सन् 1994)
- एजेन्डा 21 लागू भएका नेपालका तीन जिल्ला – **दाङ, सुर्खेत, कैलाली**
- ४० वटा बुदा समावेश

CITES (the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

- Effective: **1 July 1975**
- Location: **Geneva, Switzerland**
- Signed: **3 March 1973** (नेपालले हस्ताक्षर गरेको मिति)
- Work – **Publish Red list (Endangered)**
- यसको Parent Organization : IUCN हो

*Mission TX2 *(TX2 stands for 'Tigers times two', signalling the goal to double wild tigers.)*

- Goal is a global commitment to double the world's wild tigers by 2022.
- **Bardia National Park** wins TX2 Award for double Tiger population in 2022
- बाघको सङ्ख्या दोब्बर बनाए बापत नेपालको बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जले विश्व वन्यजन्तु कोष WWF को महत्त्वपूर्ण पुरस्कार जितेको छ ।
- सन् २०१० यता जङ्गली पाटेबाघको सङ्ख्या दोब्बर बनाए बापत बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जले डब्ल्यूडब्ल्यूएफको टीएक्सटु (TX2) पुरस्कार पाउने भएको हो । यो पुरस्कार यसै वर्षको सेप्टेम्बरमा रुसको भ्लादिभोस्तोक सहरमा हुने बाघ संरक्षणसम्बन्धी समारोहको अवसर पारेर प्रदान गरिनेछ ।
- सन् २००९ मा बर्दियामा बाघको सङ्ख्या २० भन्दा थोरै रहेकोमा सन् २०१८ मा बढेर झन्डै ९० को हाराहारीमा पुगेको छ ।
- अन्तराष्ट्रिय बाघ दिवस – जलाई २९ (वातावरण दिवस – जुन ५)

Eco-tourism

- अवधारणा ल्याउने व्यक्ति – हेक्टर सिवालोस लास्कुरेन (सन् १९८३)

Ozan Layer

- ओजन तह सम्बन्धी अध्ययन गर्ने व्यक्ति – **J.C Farman**

वातावरणिय पारिस्थितिक पद्धति

- वातावरण सम्बन्धी पहिलो स्टकहोम सम्मेलन- सन् 1972, June 5 -16
- प्रथम वातावरण दिवस सन् 1973, June 5 को नारा – एकमात्र पृथ्वी

पारिस्थितिक पद्धति व्यवस्थापनसम्बन्धीका केही सम्मेलनहरु

- सन् 1988 – टोरन्टो सम्मेलन(ओजन तह सम्बन्धी सम्मेलन)
- सन् 1989 – होलीसिन्की सम्मेलन
- सन् 1989 – हेग सम्मेलन

वातावरण क्षेत्रका पुरस्कार

- **Global 500** स्थापना सन् 1987, UNEP द्वारा प्रदान गरिने; Global -500 वातावरण सङ्ग सम्बन्धित पुरस्कार हो ,
- **Goldman environment price** – सन् 1989 मा स्थापित वातावरण क्षेत्रको नोबेल पुरस्कार
- Blue planet prize – वातावरण क्षेत्रको सर्वोच्च पुरस्कार
 - ✓ global ५०० विजेता नेपाली – **डा.कृष्णकुमार पाण्डे**
 - ✓ Galante conservation award – डा.मुकेश चालिसे

रामसार महासन्धी

- रामसार महासन्धी पारित – **सन् 1971**
- रामसार महासन्धि लागू – सन् 1975
- नेपालले रामसार महासन्धि अनुमोदन गरेको – सन् 1987 December 17
- रामासार सम्मेलन सचिवालय रहेको स्थान – **गल्याण्ड,स्वीजरल्याण्ड**
- सिमसार क्षेत्रमा सूचिकृत क्षेत्रहरु – **१० वटा**
- रामासार क्षेत्रमा सूचिकृत सवैभन्दा ठूलो सिमसार क्षेत्र – पोखरा उपत्यका वरिपरिका तालहरु
- नेपालको पहिलो सिमसार क्षेत्र – **कोशीटप्पु सिमसार क्षेत्र** (सन् १९८७)

रामसार साइटमा सूचिकृत नेपालका सीमसार क्षेत्रहरु

क्र. सं.	नाम	क्षेत्रफल (हे.)	सूचिकृत मिति (इस्वी संवत्)	जिम्मेवार स्थानीय व्यवस्थापन निकाय
१	कोसीटप्पु	१७५००	१९८७-१२-१७	कोसीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
२	बिस हजारी ताल	३२००	२००३-०८-१३	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

३	घोडाघोडी ताल क्षेत्र	२५६३	२००३-०८-१३	जिल्ला वन कार्यालय, कैलाली
४	जगदीशपुर जलाशय	२२५	२००३-०८-१३	जिल्ला वन कार्यालय, कपिलवस्तु
५	रारा ताल	१५८३	२००७-०९-२३	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
६	फोक्सुण्डो ताल	४९४	२००७-०९-२३	से-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
७	गोसाईकुण्ड तथा आसपासका तालहरू	१०३०	२००७-०९-२३	लाङटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज
८	गोक्यो तथा आसपासका तालहरू	७७७०	२००७-०९-२३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
९	माईपोखरी	९०	२००८-१०-२८	जिल्ला वन कार्यालय, इलाम
१०	पोखरा उपत्यकाका (Pokhara valley Lake cluster) तालहरू	२६१०६	२०१६-०२-०२	जिल्ला समन्वय समिति, कास्की जिल्ला वन कार्यालय, कास्की

स्रोत : नेपाल परिचय, २०७९

विभिन्न शब्द र प्रयोगकर्ताहरू

- दिगो विकास – ब्रुटल्यान्ड कमिसन
- जैविक विविधता – ई.को.विल्सन
- हरित गृह प्रभाव – जिन फेरिएर
- हरित गृह प्रवाह असर – अर्थिनस
- पर्यावरण – अर्नेस्ट ह्याकेल
- पारिस्थितिक पद्धति – ए.जी. टान्सली
- ओजन तह – जे.सी. फारम्यान

- सन् १९८७ : ब्रुटल्यान्ड कमिसन द्वारा our common future नामक प्रतिवेदन प्रस्तुत
- सन् १९९२ मा ब्राजिलको रियो दि जेनेरियोमा संयुक्त राष्ट्रसंघिय वातावरण र विकास सम्बन्धी पृथ्वी शिखर सम्मेलन , १७८ देशका राष्ट्र प्रमुख को सहभागिता , यसका प्रमुख विषयहरु : एजेन्डा- २१, जैविक विविधता महासन्धि, – जलवायु परिवर्तन, – वन संरक्षण ,
- सन् १९९७ : क्योटो प्रोटोकल पारित , हरित गृह ग्यासको उत्सर्जन कटौती सम्बन्धी
- सन् २००५ क्योटो प्रोटोकल विश्वभरी लागू
- नेपालमा वन क्षेत्रले ढाकेको भुभाग ४४.८ % रहेको छ ।
- नेपाल प्रकृति संरक्षण कोषको स्थापना वि.सं २०३९ मङ्सिर २० मा भएको थियो ।
- विश्व सम्पदा सुचिमा हालसम्म नेपालका १० सम्पदा सुचिकृत छन जसमा ८ सांस्कृतिक सम्पदा र २ प्राकृतिक सम्पदा रहेका छन ॥

- नेपालमा संरक्षित स्तनधारी वन्यजन्तु २६ प्रकारका छन् ।
- संरक्षित पंछि ९१ र संरक्षित घस्रने जन्तु ३ वटा रहेका छन् ।
- नेपालमा हाल १२ वटा राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष, १ शिकार आरक्ष, ६ संरक्षण क्षेत्र समेत २० संरक्षित क्षेत्रले २३.४% प्रतिशत भुभाग ओगटेको छ ।
- चितवन रा. नि. को स्थापना वि.सं २०३२ सालमा भएको हो ।
- नेपालको दोश्रो र तेश्रो जनगणना को वृद्धि दर ऋणात्मक थियो
- नेपालमा वि.सं १९६८ बाट जनगणना सुरु गरिएको थियो ।
- वि.सं. २०७८ म हुन लागेको जनगणना १२ औँ जनगणना हो
- यसको नारा : मेरो गणना , मेरो सहभागिता हो ।
- वि.स. २०२८ को जनगणनामा IBM 1408 कम्प्युटर को प्रयोग भएको थियो ।

विश्व वातावरण दिवस

- हरेक वर्ष **जुन ५** मा मनाइने
- सन् २०२३ को नारा :- **(Beat the Plastic Pollution)**
- पहिलोपटक सन् **१९७३ जून ५** मा मनाईएको
- यसको नारा :- “एक मात्र पृथ्वी

विश्व सिमसार दिवस

- हरेक वर्ष **फेब्रुअरी २** मा मनाइने,
- सन् 2023 को नारा : **'Wetland Restoration' / It's time for wetland restoration'**

जैविक विविधता दिवस

- हरेक वर्ष **मे 22** मा मनाइने
- सन् 2023 को नारा :- **“From Agreement to Action: Build Back Biodiversity”**
- सन 1996 बाट डिसेम्बर 29 मा मनाउन थालिएकोमा सन् 2000 देखि मे 22 मा मनाउन थालिएको

पृथ्वी दिवस

- हरेक वर्ष **अप्रिल 22** मा मनाइन्छ
- सन् 2023 को नारा:- **“Invest in Our Planet.”**
- पहिलो पटक- April 22, 1970,

1. वातावरण क्षेत्रको सबैभन्दा ठुलो पुरस्कार कुन लाई मानिन्छ?

- a. Gold man Environmental Prize
- b. Blue planet Award
- c. Hero of the Nature
- d. कुनै पनि होईन

2. दिगो विकासका आयाम तलका मध्ये कुन पर्दैन ?

- a. संस्कृतिक
- b. संवेदनशिल
- c. आर्थिक
- d. सामाजिक

3. अन्तर्राष्ट्रिय जैविक विविधता दिवस कहिले मनाईन्छ ?

- a. April - 7
- b. May - 22
- c. February - 4
- d. December - 10

विकल्पको विस्तृतिकरण

- April - 7 - विश्व स्वास्थ्य दिवस (World Health Day)
- May - 22- अन्तर्राष्ट्रिय जैविक विविधता (International Day of Biological diversity)
- February - 4 - विश्व क्यान्सर दिवस (World Cancer day)
- December - 10 - मानव अधिकार दिवस (Human Rights Day)

4. जैविक विविधताको दृष्टिले नेपाल एसियाको ११ औं स्थानमा पर्छ भने, विश्वको कति औं स्थानमा पर्दछ?

- a. २० औं
- b. २५ औं
- c. १५ औं
- d. १० औं

नेपालको कति किसिमीको जैविक विविधता- ११८

5. विश्वमा पाईने कुल वनस्पतिको कति प्रतिशत नेपालमा पाईन्छ?

- a. ५०%
- b. ३%
- c. १७%
- d. २१%

6. एजेन्डा 21 लागू भएकाको पहिलो जिल्ला कुन होइन ?

- a. बर्दिया
- b. दाङ
- c. सुर्खेत
- d. कैलाली

एजेन्डा 21 लागू भएका तीन जिल्ला - दाङ, सुर्खेत, कैलाली

7. नेपालको सबैभन्दा ठुलो घासैं मैदान कुन हो?

- a. कोशी टापु घासे मैदान
- b. शुक्लाफाँटा घासैं मैदान
- c. खगेन्द्रमल्ली घाँसेमैदान
- d. जर्नेली घासैंमैदान

8. ब्रुटल्याण्ड कमिसनले सन् १९८७ मा दिगो विकासको अवधारणा सहित तयार पारेको प्रतिवेदनलाई के भनिन्छ?

- a. वातावरण संरक्षणमा पहिलो पाईला
- b. हाम्रो साझा भविष्य
- c. पर्यावरण रक्षा
- d. दिगो विकासका आयाम

9. नेपालमा जलवायू परिवर्तन वजेट संकेतको कार्यान्वयन कुन योजना देखी भएको हो?

- a. ११ औ योजना
- b. १३ औ योजना
- c. १४ औ योजना
- d. १५ औ योजना

10. विश्वमा लोप हुन लागेका वन्यजन्तुहरुको सूची प्रकाशन गरिने प्रतिवेदनलाई के भनिन्छ?

- e. Endangered animals book
- f. Red data book
- g. Save the Animals
- h. Heritage for animals

11. वातावरण सम्बन्धी पहिलो अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन कहाँ भएको थियो?

- a. स्कटहोम, स्विडेन
- b. न्यु योर्क, संयुक्त राज्य अमेरिका
- c. जेनेभा, स्विटजरल्याण्ड
- d. पेरिस, फ्रान्स

12. नेपालमा पहिलो बाघ गणना कहिले गरिएको थियो?

- a. सन् २०१९ मा
- b. सन् २०१० मा
- c. सन् २००९ मा
- d. सन् २०१३ मा

13. विश्व वातावरण दिवस २०२३ को नारा के रहेको थियो?

- a. फोहोर व्यवस्थित गरौं (Manage the Garbage)
- b. प्लाष्टिक प्रदुषण विरुद्ध लागौं (Beat the Plastic Pollution)
- c. वातावरणको सुन्दरता कायम रहोस्। (May the Beauty of the environment be maintained.)
- d. स्वास्थ्य वातावरण, स्वास्थ्य जीवन (Healthy Environment Healthy life)

14. Blue planet Award-2023 कसलाई प्रदान गरियो?

- a. Pr.Devarati Guha
- b. Diane Wilson
- c. Pr.Richard Thomson
- d. Alessandra Korap

15. "Tx2" ले कुन मुख्य उद्देश्य बोकेको योजना हो?

- a. राष्ट्रिय निकुञ्जहरुको क्षेत्रफल बढाउने
- b. वातावरण र वन्यजन्तुको संरक्षण
- c. वृक्षरोपन गर्ने
- d. बाघको संख्या वृद्धि गर्ने

16. नेपालमा सिमसार दिवस कहिले बाट मनाउन थालियो?

- a. १९४३
- b. १९६७
- c. १९९१
- d. १९७०

17. केन्यामा Green Belt Movement चलाएको र सो आन्दोलन बापत नोबेल पुरस्कार प्राप्त गर्ने व्यक्ति को हुन्?

- a. वाङ्गारी मथाई
- b. ट्रिस बेनोट
- c. जेमी मार्गोलिन
- d. जेन गोडाल

18. Tx2 Award बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज ले कहिले प्राप्त गरेको थियो?

- a. सन् २०१५
- b. सन् २०२२
- c. सन् २०२३
- d. सन् २०२०

19. हरित गृह प्रभाव (Green House Effect) को अवधारणा ल्याउने व्यक्ति को हुन्?

- a. डी. एन वाडिया
- b. वेरिन जिन फेरियर
- c. आर्थिनस
- d. ए.जी टान्सेलि

अन्य

- CFC ग्यास पत्ता लगाउने - थोमस मिज 1930
- अम्ल वर्षा - रवर्ट एड्गस स्मिथ
- जलप्रदुषण - हिप्पोक्रेटस
- पर्याप्यटन - हेक्टर सेवालेस लास्कुरेन
- हरितगृह प्रभावको अवधारणा - वेरिन जिन फेरियर
- Green House पत्ता लगाउने - आर्थिनस
- हरितगृहको असर पत्ता लगाउने - आर्थिनस

20. वातावरण क्षेत्रको नोबेल पुरस्कार मानिने “गोल्डम्यान पुरस्कार” कहिले स्थापना भएको हो?

- a. सन् १९९१
- b. सन् १९०१
- c. सन् १९९०
- d. सन् १९७५

21. प्राकृतिक वातावरणसंग सम्बन्धित भुगोललाई के भनिन्छ?

- a. भौतिक भुगोल
- b. मानविय भुगोल
- c. जैविक भुगोल
- d. प्राकृतिक भुगोल

22. रामसार सूचीमा सबैभन्दा बढी क्षेत्रहरू (१६८ क्षेत्र) समावेश भएको देश कुन हो?

- a. चिन
b. भारत

- c. बेलायत
d. अमेरिका

23. ISO – 14000 के सँग सम्बन्धित रहेको च?

- a. उर्जा व्यवस्थापन
b. सवी प्रदुषण

- c. वातावरण व्यवस्थापन
d. जैविक विविधता

◆ISO-9000- वस्तुको गुणस्तर
◆ISO-14000-वातावरण व्यवस्थापन
◆ISO-5000- उर्जा व्यवस्थापन
◆ISO-22000- खाद्यसुरक्षा
◆ISO-50000-सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन
◆ISO- 26000 सामाजिक उत्तरदायित्व social responsibility
◆ ISO 27001 सूचना सुरक्षा information security
◆Euro-1- सवारी प्रदुषण
◆Euro-3-सवारी मापदण्ड
◆ Euro 4 पेट्रोलियम मापदण्ड [२०७३/१२/२१ लागु
◆एजेन्डा 21-जैविक विविधता
◆भिजन 2020-परिवार नियोजन
◆भिजन 2005-पर्यटन
◆Cat's Eye - राजमार्गमा राति बालिने बत्ती

◆BASEC- बैंकिङ क्षेत्रसँग सम्बन्धीत छ
◆पलेटी- संगीतसँग सम्बन्धित छ
◆UG-99- गहुं बालीमालाग्ने घातक रोग
◆To in To- बाघको संङख्या दोब्बर गर्ने
◆UNO 90-90-90- HIV /AIDS
◆10/10/10- जलवायु परिवर्तन
◆PSRMS-लोकसेवाको आयोगको विद्युतिय सेवा
◆OK-Text-100-वातावरणिय गुणस्तर जनाउने चिन्ह
◆हाम्रीबहिनी- वातावरणमैत्री सपिङ व्याग
◆एजेन्डा 21- मौसम परिवर्तन/ जैविक विविधता
◆Global-500- वातावरण क्षेत्रको पुरस्कार
◆Early Bird- भूउपग्रह
◆JUNO- वृहस्पति ग्रहमा पठाएको यान
◆वासेलमहासन्धी- फोहोरमैला उचित व्यवस्थापन
◆Cotopaxi- ज्वालामुखी

24. ५ जुनको दिन विश्व वातावरण दिवस मनाउन कहिलेबाट थालियो ?

- a. सन् १९९०
b. सन् १९७३

- c. सन् १८८४
d. सन् २०००

विश्व वातावरण दिवस

- वातवरण क्षेत्रको नोबेल पुरस्कार मानिने "गोल्डम्यान पुरस्कार"
- कहिले स्थापना — सन १९९०

५ जुन अर्थात् विश्व वातावरण दिवस । सन् १९७२ मा स्विडेनको राजधानी स्टकहोममा मानव वातावरणसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र सम्मेलनको पहिलो दिनमा उक्त सभाले डिजाइन गरेको यो दिवस सन् १९७३ देखि 'मात्र एक पृथ्वी' वा वन्ली वन अर्थ नाराका साथ विश्वव्यापी उत्सव बन्यो ।

वातावरण दिवसको पृष्ठभूमि

५ - १६ जुन, १९७२ मा संयुक्त राष्ट्र सङ्घले विश्व वातावरण सम्मेलनको आयोजना गरेको थियो । उक्त सम्मेलनबाट वातावरण संरक्षणका लागि विश्वभर राजनीतिक र सामाजिक जनचेतना जगाउनुपर्ने अन्तर्राष्ट्रिय ऐक्यबद्धता बन्यो ।

त्यसैअनुरूप यो दिवसलाई संस्थागत गर्न सम्मेलनको दोस्रो वर्ष अर्थात् ५ जून १९७३ मा विश्वमा पहिलो पटक विश्व वातावरण दिवसलाई एक अन्तर्राष्ट्रिय दिनका रूपमा अङ्गीकार गरिएको हो ।

25. दिगो विकास सुचकांक – २०२३ मा नेपाल कति औ स्थानमा रहेको छ ?

- a. ९८ औ
- b. ७९ औ

- c. ९९ औ
- d. ७८ औ

समाप्त

नेपालमा बाघको संख्या/बाघ गणना - 2022

- सुरु:- २०७८ मंसिर १९ गतेबाट
- नतिजा सार्वजनिक:- २०७९ साउन १३ गते तत्कालिन प्र.म शेर ब.देउवाले गरेका
- नेपालमा बाघको संख्या – **३५५ (हाल बढेका १२० वटा)**
- सन २०१८ को गणना अनुसार – २३५ वटा रहेका
- सबैभन्दा धेरै बाघ पाइने निकुञ्ज – **चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज (१२८ वटा)**
- बाघको संख्या दोब्बर बनाए बापत – WWF ले बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जलाई TX2 Award (Global tiger conservation award) प्रदान गरिएको । (बर्दिया र भारतको Sathyamangalam Tiger Reserve लाई संयुक्त रूपमा दिइएको)
- कुन रा.नि. मा कति बाघ ?
 - ✓ चितवनमा राष्ट्रिय निकुञ्जमा - १२८ वटा
 - ✓ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा - १२५ वटा
 - ✓ पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जमा - ४१ वटा
 - ✓ शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जमा - ३६ वटा
 - ✓ बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जमा - **२५ वटा**

राष्ट्रिय गैँडा गणना -२०७७

तालिका १. राष्ट्रिय गैडा गणना २०७७ अनुसार नेपालमा गैडाको संख्या।

क्र.सं.	स्थान	लिंग			उमेर समुह			जम्मा
		भाले	पांथी	नछुटिएका	बयस्क	अर्ध-बयस्क	बच्चा	
१	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	१	१	२	०	१	३
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ति क्षेत्र र आसपासको वनक्षेत्र	१२८	१७४	३९२	४७४	९५	१२५	६९४
३	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ति क्षेत्र र आसपासको वनक्षेत्र	१४	१९	५	३१	१	६	३८
४	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	४	१०	१३	०	४	१७
	कूल जम्मा	१४६	१९८	४०८	५२०	९६	१३६	७५२

